

Preslagivanja na desnome političkom spektru

 hkv.hr/izdvojeno/nae-teme/pitali-smo/38431-kakve-su-perspektive-desne-opcije-u-hrvatskoj.html

4. studenoga 2021.

Proteklih mjeseci svjedočili smo novim lomovima i preslagivanjima na desnome političkom spektru.

Iako značajan dio birača podupire desnu političku opciju, svih ovih godina nije se artikulirala ozbiljna desna alternativa koja bi trajala dulje od jednih izbora. Sve to rezultira novim razočaranjima među biračima i podupirateljima.

Koji su ključni razlozi koji onemogućuju formiranje ozbiljne desne političke opcije koja bi se bavila životnim temama koje su ključne za birače?

Kakve su perspektive desne opcije u Hrvatskoj?

Ova pitanja za Portal Hrvatskoga kulturnog vijeća komentiraju: Damir Pešorda, Miljenko Stojić, Marito Mihovil Letica i Damir Borovčak.

Damir Pešorda: Treba doći do smjene generacija

Lomovi i preslagivanja na desnom političkom spektru, kako kažete, nisu zapravo ništa novo. Tako je još od devedesetih, sjećate kako se sve dijelio HSP. Poslije dvije tisućite, uz diobe, krenuli su pokušaji objedinjavanja. Jednom od takvih i sam sam izbliza svjedočio. Većina ljudi će se složiti da je glavni razlog neuspjeha takvih pokušaja taština lidera minijturnih stranaka. Vjerojatno i to jest jedan od razloga, međutim ne mislim da je glavni razlog. Glavni razlog je, po meni, činjenica da u takvim projektima u najvećoj mjeri sudjeluju takozvani desni intelektualci, bez novca i spremnosti na aktivistički angažman, a uz to i bez medijske podrške. Takav, u biti romantičarski pristup politici mogao je polučiti neki uspjeh ranih devedesetih, sada ne može. Određene uspjehe počeli su postizati katolički aktivisti, no Željka Markić i ostali taj aktivistički kapital nisu uspjeli pretočiti u politički kapital. Jedinu političku korist od katoličkog aktivizma izvukli su mostovci i njihov prvotni guru Ivica Relković, no čini se da je njih pogurala i nevidljiva, a snažna ruka duboke države.

Kakve su perspektive hrvatske desnice? Čini mi se da treba doći do smjene generacija, i to ne samo po dobi nego i po načinu političkog mišljenja, po ideologiji i temama koje otvaraju. Od sada na sceni prisutnih stranaka za naklonost tzv. desnih, ja bih radije rekao nacionalno osviještenih, birača bore se Domovinski pokret, Suverenisti i Most.

Mostovcima je prednost to što oni i nastupili kao ekipa relativno mladih ljudi, a i teme koje otvaraju i način na koji prezentiraju svoje politike lakše dopire do mladih ljudi i desničarenja staroga kova.

DP je krenuo kao dobro osmišljen projekt, imali su dva od tri nužna preduvjeta za politički uspjeh: novac i medije, točnije nešto novca i jedan medij, ali s obzirom na skromne resurse ostalih desnih stranaka i to je nešto. Treći preduvjet, prepoznatljiva lica, u prvom su trenutku nadomjestili angažmanom Miroslava Škore, no kasnija su događanja pokazala da im to i nije bio baš pametan potez. Hoće li s Penavom na

čelu povratiti barem prijašnju snagu ili je možda i nadmašiti, ostaje za vidjeti. U svakom slučaju, u Slavoniji će ostati važna politički faktor barem još dva izborna ciklusa, no bez znatnijeg pomaka u Dalmaciji, Lici i Zagrebu neće bitno utjecati na politički život u Hrvatskoj.

Suverenisti imaju bazični problem da do sada u Sabor uglavnom nisu ulazili samostalno, nego s Domovinskim pokretom, s HDZ-om ili u nekoj drugoj kombinaciji. Inače, za pohvalu je potez ujedinjavanja više malih stranaka u jednu stranku, privlačna je i ideja suverenizma, no nisam siguran da je u ideološkom smislu njihov suverenistički profil dovoljno izoštren. Možda s podmlađivanjem (Čirko, Karačić...) dobiju novu kvalitetu i ideološki se jasnije i novim generacijama prihvatljivije profiliraju.

Glavna zamjerka DP-u i Suverenistima jest da žele biti veći hadezeovci od HDZ-a, to jest da svrhu svog političkog djelovanja vide u borbi za one ciljeve i vrijednosti koje je HDZ, po njima, izdao. I dok je god to tako, glasačko im je tijelo nestabilno jer njihovi glasači, kao i oni sami zapravo žale što je HDZ skrenuo s Tuđmanova puta i sve što žele jest da se HDZ na taj put vrati. Tako je dovoljno da HDZ u predizborno vrijeme fingira pomicanje udesno pa da mu ti birači daju glas.

Most tih problema nema, ali njihov konzervativizam i suverenizam prilagođeni su granicama koje postavljaju suvremeni arbitri onoga što je dopušteno i onoga što nije dopušteno. Ove se tri grupacije neće ujediniti, štoviše postoje naznake da će neprijateljstvo i netrpeljivost među njima samo rasti.

Premda će Suverenisti, kako se izbori budu približavali, nastojati da nekim udruživanjem ili koalicijom povećaju izgleda za ulazak u Sabor. No, neke veće turbulencije na svjetskoj sceni mogu stvari stubokom promijeniti i na površinu izbaciti nekoga o komu sada i ne razmišljamo. Tko je, uostalom, trideset devete mogao misliti da će za dvije godine na čelo Hrvatske doći Ante Pavelić!?

Miljenko Stojić: Brigo moja prijeđi na drugoga

Kao bića koja nastanjuju određeno ozemlje i pripadaju određenom narodu, trebamo se brinuti za opće dobro. A činimo li mi to?

Prisjetimo se ovih posljednjih izbora u Zagrebu. Na vlast dođe tzv. radikalna ljevica. Sada nam je čudno da se vladaju kako se vladaju. Zapravo je čudno što se mi čudimo. Pa kako bi se oni drukčije vladali? Da je u Zagrebu na izbore izišlo dovoljno onih koji kažu da spadaju u tzv. desne, sve bi bilo drukčije. Ali oni rekoše da nemaju za koga glasovati, zapravo htjeli su da netko drugi umjesto njih podmetne leđa, i sada gledajmo jugonostalgičarsku družinu pred nama.

No, što je to zapravo desno, a što zapravo lijevo? Ti pojmovi su odavno već trebali završiti u ropotarnici povijesti. Pa nikada nisu ni bili do kraja jasni. U odnosu na što je se bilo desno ili lijevo? Znam, u povijesnim knjigama piše da je to poteklo iz francuskog parlamenta... Ali, baš nas briga za Francuze ili bilo koga drugoga, nas more naše brige. Ako baš hoćemo biti desno ili lijevo, stavimo Krista u sredinu i odlučimo se pripadamo li onom desnom ili lijevom razbojniku, ljepše rečeno grješniku.

Zbog toga bi danas trebalo govoriti o domoljublju i globalizmu. Ma može se biti i lijevo i desno, u tom trenutnom maglovitom poimanju, ali ako si domoljub doprinijet ćeš da tvoj narod napreduje prema blagostanju. Nisi li to, spadaš u sebične globaliste koje baš briga za njihov narod, njima je samo važno da je njima osobno dobro i ništa više.

Postavljajući ovako stvari mislim da je prilično nevažno trenutno preslagivanje na tzv. desnici. To može biti dobro jedino zbog toga da je koja stranka manje, jer ih je zbog ovakvog hrvatskog zakonodavstva zaista previše. Kome god padne na pamet stvara stranku i onda se busa u prsa dokazujući da je veći od onih drugih u tom lijevom ili desnom poimanju.

Svima nam je dosta mimohoda raznoraznih taština. Ono što nam zapravo treba jest ozbiljan govor o nama u ovome vremenu. Nabacimo samo nekoliko poteškoća. Izumiremo, stalno nas je manje i manje. Događa se to zbog dva razloga: ne rađa nas se dovoljno, raseljavamo se. Ako se stranke busaju u svoja desna prsa, mogu li najprije pogledati kakvo je stanje u njihovoj sredini. Jesu li njihovo vodstvo i članovi izrodili ili hoće li izroditi djecu, jesu li sve učinili da nam braća i sestre ne idu po bijelom svijetu u potrazi za kruhom? Ili su se samo bavili nekim preslagivanjima i razmišljali kako ščepati što veći komad kolača u vidu plaća, povlastica, ugleda i moći? Porobili su nas raznorazni medijski, novčano... Jesmo li prestali rabiti one medije koji nisu u hrvatskim rukama i koje baš briga za nas? Poslušemo li preko ostataka hrvatskog novčanog sustava ili preko onih koji su nas najviše ogulili? Da ne spominjemo besprizorne vjetrove globalizma koji nas svakodnevno zapuhuju u vidu odbacivanja da smo muško i žensko, da nas je Bog stvorio i da nas vodi, a ne nikakav Soros i ostali besprizorni koji s gomilom novca ipak nisu dobili i pamet i mudrost, a još manje božanske oznake.

Zaista je vrijeme da se uozbiljimo. Izlazimo na izbore, glasujemo za domoljube, molimo se za našu budućnost. Tek tada sve će se preokrenuti te ćemo se moći nazivati i lijevi i desni, ovakvi i onakvi, znajući da idemo u pravom smjeru.

Marito Mihovil Letica: Viribus unitis

Kao što u srednjovjekovnoj i zatim novovjekovnoj prirodnoj filozofiji ili fizici bijaše prisutan „strah od praznine“ („horror vacui“), možemo reći da se u ovodobnim političkim i svjetonazorskim suprotstavljanjima te s time povezanim određenjima i samoodređenjima dade primijetiti kako oko nas lebdi sablast ne samo opreznoga zaziranja nego i otvorenoga straha i užasavanja od desnice („horror dexterae“). Politička konfiguracija otklizala je (ne)prilično ulijevo pa se brojne nominalno i/ili deklarativno konzervativne i demokršćanske stranke u Europi i svijetu svojim političkim i svjetonazorskim stajalištima pozicioniraju sve više prema centru i štoviše lijevo od centra.

Rijetko ćemo čuti nekog političara na vodećim državnim funkcijama kako za sebe javno kaže da je desničar, a njegova stranka desna ili desničarska – gotovo uvijek posežu za neutralnom i distanciranom sintagmom „desni centar“, koja nije ništa drugo doli eufemizam odmjereno skovan da bude umjeren, obuhvatan i, kako to politički korektno i poželjno zvuči, „inkluzivan“. Posrijedi je u većini slučajeva puka ispraznica, premda to ne znači da smijemo biti „ekskluzivni“ iliti isključivi spram drugih i drukčijih. Politički neistomišljenici nisu nam neprijatelji, nego sugovornici i naši bližnji. Dotična sintagma „desni centar“, gledano matematički ili geometrijski, biva besmislenom i protuslovnom jer primjerice kružnica ili pak nogometni teren imaju samo jedan centar (elipsa ima dva žarišta ili fokusa, ali fokus nije centar). No jasnim biva da je „desni centar“ stilska figura u kojoj dominantno i esencijalno mjesto pripada imenici „centar“, dok se atribut „desni“ iskazuje kao fluidni i atavistički prigodak.

Doista, potrebno je smoći hrabrosti – kako u Hrvatskoj tako i u zapadnome svijetu – da se netko javno očituje desničarom. Pada mi na um izvrsna i zdušne preporuke vrijedna knjiga „Iz desne perspektive“, podnaslovljena „S političke desnice protiv tvrdih ljevičarskih uvjerenja“. Autor – naš svjetski ugledni filozof

Neven Sesardić – u uvodu opisuje kako je u gradu susreo jednu prijateljicu koja mu je odmah nakon pozdrava rekla: „Ono što si napisao u novinama da si desničar, to si se šalio, zar ne?“. Nadalje čitamo: „Ne, uopće se nisam šalio. Ljudi, pa biti desničar samo po sebi nije ništa loše! To zvuči loše samo onima koji desnicu automatski povezuju s vrlo ekstremnim i doista krajnje dubioznim političkim stajalištima. Ali takva je slika desnice isto toliko neopravdana kao i analogna ideja da svaki ljevičar mora biti staljinist ili pristaša komunističkog totalitarizma.“

Njihovi politički suparnici prečesto pokušavaju desničare prikazati nazadnima i nekulturnima, neobrazovanima i glupima. Ne podliježe sumnji da su to tendenciozne i politički motivirane ocjene koje iskrivljuju stvarnost. Nitko ne niječe da među desničarima ima čeljadi glupave i nekulturne, ali ne manjka ih ni među ljevičarima. K tome treba reći da ne možemo staviti znak jednakosti između pojmova „desno“ i „konzervativno“, kao ni između „lijevo“ i „progresivno“. I desničari mogu biti, i često jesu, revolucionarni i progresivni, kao što možemo govoriti o „konzervativnoj ljevici“ – ali to nadilazi okvire ovoga komentara.

Nameće se i pitanje je li dihotomija „desno – lijevo“ danas još uvijek smisljena i uporabljiva u politološkome diskursu i političkome životu. Jasno je da slijedom dijakronijske semantike dotični pojmovi mijenjaju značenje i ne znače isto kao pred kraj 18. stoljeća, u vrijeme Francuske građanske revolucije i Američkoga rata za neovisnost, kada je „desničar“ Edmund Burke nudio konzervativizam okrenut reformama, a „ljevičar“ Thomas Paine progresivizam usmjeren prema revitalizaciji društva. Unatoč umnogome promijenjenim značenjima u posljednjih dvjesto i više godina, pojmovi „desno“ i „lijevo“ i danas bivaju dostatno prikladnim označiteljima na političkome nebu.

U Hrvatskoj se desne političke opcije ponajvećma deklariraju nasljedovateljima političke doktrine Oca Domovine dr. Ante Starčevića, a za njega bismo teško mogli argumentirano tvrditi da je bio desničar i konzervativac. Naprotiv, bijaše Ante Starčević pod snažnim utjecajem Francuske revolucije i slobodarskih ili liberalnih ideja te je s pravom Antun Gustav Matoš, također pravaš, napisao za Staroga da je „hrvatski Rousseau“. Antu Starčevića bismo mogli smatrati i ljevičarom (to bi bilo donekle anakrono, ali ne i posve neprikladno). Zauzetan u borbi za socijalna prava širokih narodnih slojeva, oštro kritičan prema crkvenim autoritetima i moralnoj posrnulosti dijela klera, zauzimao se Starčević za demokratičnost u Crkvi (što je posve nespojivo s ustrojstvom i hijerarhijom Katoličke crkve). Držali su ga antiklerikalnim, što je umnogome i bio – ali nije odbacio Boga niti se otklonio od vjere. Ne bi smjelo ostati nespomenuto da su u 19. stoljeću zastupnici Stranke prava – koji su se svesrdno borili za nacionalnu emancipaciju i samostalnu državu hrvatskoga naroda – sjedili na lijevoj strani Hrvatskoga sabora, gdje danas, u 21. stoljeću, zasjeda uglavnom anacionalna ljevica (post)jugoslavenske orijentacije. Pojmovi i pozicije su promjenjivi te ih povijesni tijek od 130-140 godina okreće naopačke...

Kakva je danas situacija s desnom političkom opcijom, ili desnim političkim opcijama, u Hrvatskoj? Do sada se nije na zadovoljavajući način reafirmirao i reaktualizirao svevremeno suvremeni potencijal Starčevićeve državotvorne misli. Onima koji kažu da je izlišno govoriti o državotvornosti nakon što je hrvatska država, Republika Hrvatska, stvorena, odgovaram teološkim pojmovljem povezanim s teističkim stvaranjem svijeta i teističkom evolucijom: nakon „creatio“ biva potrebnim i „creatio continua“. Državu treba stalno izgrađivati i unaprjeđivati da bi opstala i razvijala se.

Pritom se političari na desnici imaju osloboditi mesijanskoga sindroma odnosno poriva da upravo oni trebaju biti vođe – novi dr. Ante Starčević ili novi dr. Franjo Tuđman – jer za „creatio continua“ dostatno je i prijeko potrebno biti funkcionalni i korisni kotačić u državotvornom i „državoodržavajućem“ mehanizmu.

Disperzija desnih političkih stranaka i pokreta, ne samo pravaških nego i drugih, ne će donijeti ništa dobra. Bila bi znatna snaga i velik sinergijski učinak kada bi se svojeglavi rogovi u vreći i raznosmjerni vektori složili i zajednički usmjerili prema jedinstvenomu cilju – jačanju hrvatske države i dobrobiti hrvatskoga naroda. Budući da ne bih mogao sročiti ništa jasnije i lapidarnije nego što je to učinio poštovani gospodin Hrvoje Hitrec i objavio na ovome portalu, citiram dvije njegove rečenice: „Jedini pravi put za pravu desnicu je ujedinjenje ili smrt, odnosno sjedinjenje Suverenista i Domovinaca. Ako budu pametni i ne postave kadrovsko pitanje čelnoga čovjeka, na čemu su slični pokušaji uvijek krahirali jer se na desnici uvijek pojavljivalo toliko rođenih vođa da su stranke odumirale.“ (H. Hitrec: Dan nezavisnosti, hrvatski jezik i zavidni susjedi...)

I još nešto, na kraju, jer je veoma važno, pače i presudno. Politička desnica bi od ljevice mogla i trebala nešto naučiti i usvojiti. Mislim na svijest o važnosti kulture i civilnoga društva. Marksistički mislilac Antonio Gramsci (umro 1937.) smatrao je civilno društvo bojnim poljem na kojemu se šire i bore razne ideologije ili, bolje rečeno, različiti svjetonazori. Kada se osvoji civilno društvo, bit će dobiveno i političko društvo, naučavao je Gramsci. Monopoliziranje kulturne sfere snažno stavlja kulturu u odnos s političkom moći i kada se na kulturu uspije utjecati tako da se promijeni u željenom smjeru – „vlast će pasti u ruke kao zrelo voće“. Tako govoraše ljevičar Antonio Gramsci. I vraški je imao pravo.

Nije riječ o tome da su desničarski političari i njihovi birači skloni odbacivati kulturu kao nešto tobože suvišno i opterećujuće, nego među političarima na tome spektru nema dovoljno svijesti o plodonosnoj, neotklonjivo važnoj i prijeko potrebnoj povezanosti kulture s politikom. Kultura nije nešto mimo politike ili uz nju – nego politika je kultura i kultura je politika. Treba najprije izgraditi i njegovati političku kulturu da bi se spoznala važnost dobre i primjerene, domoljubno i državotvorno usmjerene kulturne politike. Brojni su akteri na desnoj političkoj sceni svega toga više nego dobro svjesni, ali nedostaje ono pokretačko „Viribus unitis“, odnosno „Sjedinjenim silama“ ili „Zajedničkim snagama“ (ako je gospodin Hrvoje Hitrec posegnuo za velikosrbijanskim i jugounitarističkim geslom „Ujedinjenje ili smrt“, može i moja malenkost za latinskim „Viribus unitis“, aktualiziranim u Habsburškoj Monarhiji).

Damir Borovčak: Konzervativna desna opcija u Hrvatskoj ne postoji, čak ni na Mirogoju

Pitanja glase: Značajan dio birača podupire desnu političku opciju, a svih ovih godina nije se artikulirala ozbiljna desna alternativa koja bi trajala dulje od jednih izbora. Koji su ključni razlozi koji onemogućuju formiranje ozbiljne desne političke opcije, koja bi se bavila životnim temama? Postoji li perspektiva desne opcije u Hrvatskoj? Jedan svećenik, kroničar sadašnjih dana, kaže: »Svetkovina Svih svetih i Dušni dan, upućuju nas na stvarnost koja nadvisuje sve naše strahove i zamisli, na svetost ljudske duše i njezinu vječnu egzistenciju. Dani su to tihog pijeteta, koji traže tišinu, sabranost i dostojanstvo čovjeka. Dovoljno je samo malo osluhnuti srce, poslušati tišinu uronjenu u treperenje milijuna svijeća u sumračje na grobljima i osjetiti tu svijest koja obogaćuje i prožima sigurnošću da smrti više nema«. Započnimo i mi već danas raditi na svojoj svetosti i potrudimo se da se jednoga dana, kada se preselimo k Spasitelju, i naši bližnji mogu prisjetiti te za nas reći: »Dobar je boj bio, trku završio, a vjeru sačuvao.« Ne bojmo se biti sveci naših dana, našeg tisućljeća, poručuje nam taj svećenik, suvremeni svjedok naše zbilje. Nije li to zapravo poziv za desne konzervativne intelektualce u politici?

S takvim mislima uputih se na Dušni dan na Mirogoj. Pođoh po tragovima onih živih što su posjetili grobove pokojnika. Razmišljam, ima li danas desničara, koji politički nešto predstavljaju? Imam u vidu današnju objavu na portalu Narod.hr da je izaslanstvo Domovinskog pokreta predvođeno predsjednikom Ivanom Penavom u povodu blagdana Svih svetih i Dušnog dan, položilo vijence i zapalilo svijeće na groblju Mirogoj i to na Središnjem križu u Aleji poginulih hrvatskih branitelja i na grobu prvog predsjednika Republike Hrvatske dr. Franje Tuđmana. I doista, tu na grobu prvog predsjednika nađoh njihov vijenac. Od četiri vijenca, predsjednika Vlade, Sabora i HDZ-a, taj Domovinskog pokreta, iako stoji sa desne strane, ipak nije desničarski. Jer novoizabrani predsjednik Ivan Penava upravo je uoči Svih svetih izjavio: „Domovinski pokret je suverenistička stranka, ali nije pozicionirana na desnici niti to želi biti“.

Dakle, Penava i sada njegov DP ne želi biti desni, usput kaže da od popisa stanovništva očekuje debakl i sramotu: „Očekujem da će Hrvatska pasti ispod četiri milijuna stanovnika. Bit će to odraz politika koje su vođene nakon '95., kada smo izašli iz rata...“, govori Penava. A upravo su desni političari uvijek iskazivali brigu za demografskom obnovom i spajali iseljništvo sa Domovinom. No, je li i prvi predsjednik dr. Franjo Tuđman bio desničar? Koliko znam bio je partizan, general, disident, humanist, domoljub, vodio je brigu o hrvatskom narodu u Domovini i iseljništvu, osluškivao je bilo svog naroda. Bio je realist, koji je u ratnim uvjetima pokušao pomiriti lijevu i desnu političku opciju. Politika raskola, previranja i uništenja vrijednosti zajedništva slijedi poslije 2000., pojavom šesteročlane koalicije, a potom još više poslije 2010., dolaskom na scenu kukuriku koalicije. Na Tuđmanovom grobu u ove dana spokoja, nema vijenca aktualnog predsjednika Republike Hrvatske. Odraz je to, te i takve politike razdvajanja.

Pođoh do središnjega križa na Mirogoju. Tko tu pali svijeće? Rekao bih, sve puno svijeća desničara, koji vabe za smirajem duša, tako kako je kroničar ovih dana zapisao: »Dobar je boj bio, trku završio, a vjeru sačuvao.« Ne posustaju, ne gube nadu, u Boga se pouzdaju, ti mirogojski konzervativci, vjernici koji pod križem upališe najviše svijeća ovih dana.

Uputih se na sjever Mirogoja, tražiti mirogojske desničare. Na grobu antifašista gore svijeće. I vijenci su položeni, Grada Zagreba, SDP-a, čak i Ruskog veleposlanstva. Ali i tu bez vijenca predsjednika Republike Hrvatske. Očito ne voli blagdan Svih svetih, inače bi položio vijenac barem ovdje. A tko to pali svijeće na grobovima antifašista? Jesu li to desničari ili lijevi idioti, koji ne znaju što plamen svijeće znači na dan Svi svetih i Dušni dan? Ili su te svijeće upaljene u nadi »koja nadvisuje sve naše strahove i zamisli, na svetost ljudske duše i njezinu vječnu egzistenciju«, u duhu pomirenja. Starijima je znano da komunisti nisu vjerovali u Boga, niti palili taj znak Kristovog svijetla po grobovima. Oni su na grobove donosili petokrake.

Ostajem zgranut kad spazih svijeće i na grobu Vladimira Bakarića, poslušnika diktatora Tita, u komunizmu glavnog tamničara Hrvatske, s znakovitim nadimkom „mrtvac“. Pa zar su i njega, sada i povijesnog „mrtvaca“ posjetili desničari na blagdan Svih svetih, upalivši svijeće. A do groba Bakarića i grob susjeda dr. Ivana Ribara, još sa nešto više svijeća. Dakle, nije slučajnost, ljubitelji komunizma, bezbožnici koji sada pale svijeće gdje treba i ne treba, nikog nisu mimoišli. A upravo prije koji dan vidjeh vijest da je Europski parlament zatražio da države „zapadnog Balkana“ žurno otvore dosjee jugoslavenskih tajnih službi! Dakako, to se odnosi i na Republiku Hrvatsku, što znači da uskoro moraju biti dostupni dosjei bivših pripadnika KOS-a, Udbe te vojnih tajnih službi SFRJ.

Tko će to istražiti, javnosti u Hrvatskom saboru objaviti, ako ne će desničari? Postoje li oni uopće? Ako u Hrvatskom saboru 120 zastupnika digne ruku za predsjednika Vrhovnog suda, koji dan poslije izjavi „Za dom spremni je nedopustiv“, gdje su onda desničari u Saboru? Odmah potom, ministar pravosuđa i uprave Ivan Malenica, zatražio od HOS-ovaca da retrogradno uklone „Za dom spremni“ iz Statuta svojih udruga, skinu ga sa svojih grbova, pod prijetnjom da će ih trajno brisati iz registra udruga. Izbrisati iz društva živih udruga i tako omogućiti progon onih koji su bili prvi kad je trebalo. Može li taj ministar Malenica, mladač iz šibenske pučke škole, dok su srpske granate padale kao kiša po hrvatskim gradovima, dragovoljce spremne dom braniti, uspješno i zauvijek umiriti?

Moguće se odgovor pomirenja desničara i ljevičara krije na grobu Milana Bandića? Ne mogu proći, a da ne zavirim i na to mjesto. I gle čuda, samo nešto manje svijeća nego na grobu Franje Tuđmana. I gle čuda, ovdje nema vijenaca, ni SDP-a, ni HDZ-a, ni Grada Zagreba, a naravno ni predsjednika Republike Hrvatske. Križ stoji od ranije, ali se uočava dodatak u vidu obješenih krunica. A podno križa malo društvo keramičkih anđelića. Koje li časti, za bivšeg referenta ONO općine Peščenica, SDP-ovca, lažnog socijaldemokrata, huncuta „idemo delat“ i kajkavca, tvorca stranke Milan Bandić 345, kad zatreba i ljevičara i desničara. Sve za osvajanje novog i novog mandata. U okrilju noći pomeo je originalni Zid boli i plaća udovica iz Selske ceste, odupirao se godinama preimenovanju Trga zločinca Tita, proglasio Trg Franje Tuđmana tamo gdje psi obavljaju nuždu, uspješno obnovio spomenik Sedam sekretara SKOJ-a, preusmjerio prilaz i zapustio Oltar domovine na Medvedgradu.

Ipak, naročito su ga voljeli crkveni otci, prozivali ga imenom na svetim misama, osiguravali mu prvi red u crkvenim klupama, dolazili mu na rođendane, molili i blagoslivljali njegove krivotvorene spomenike (Zid boli na Mirogoju, Oltar domovine ispred Lisinskog), u zahvalu za milostinje iz gradske riznice, prikupljene od poreznih obveznika. A on potajno uživao u društvu zgodnih plavuša, dok jedne noći milovan nije ispustio dušu. Svakako, Milan Bandić nije bio desničar, ali su ga interesno voljeli i desničari. Koliko dvoličnosti zbog novca i vlasti!

Konačno, koji su ključni razlozi koji onemogućuju formiranje ozbiljne desne konzervativne političke opcije, koja bi se bavila životnim temama u hrvatskom trulom društvu? Odgovor je jednostavan – neiskrenost, besprizornost, beskarakternost, osobni interesi, poltronstvo... dug je popis. Dakle, što nam je zaključiti na temu postoji li perspektiva desne opcije u Hrvatskoj? Danas desna konzervativna desna opcija u Hrvatskoj ne postoji, čak ni na Mirogoju. Preostaje nam samo nada, koja ne umire nikada.